

Kustbevakning och tullare

Årshändelser

Bild 1. Översikt 360 år. 30 år på 1 timme= en mansålder.

1636. Styrsystemet för utrikeshandeln i Sverige fastställs.
Stapelstäder med rätt att bedriva utrikeshandel, man trodde att smuggling skulle inskränka sig till deras närområde.
- 1638 Strandridare, en institution mellan åren 1638-1810.
Strandridaren har ofta setts som en romantisk och gåtfull gestalt.
han uppfattades som en representant för överhet och fogdevälde.
Strandridaren skulle:
 förhindra smuggling,
 kontrollera fartygstrafiken
 ta hand om strandningar, sjöfynd m.m.
 rapporter och överlämna beslag till tullkammaren
Strandridare (före 1658) var stationerade i Stockholm, Nyköping, Norrköping, Söderköping, Västervik, Kalmar, Göteborg.
- 1638 utgjordes tullen av 56 man varav 2 kustridare i Kalmar.
Arbetade efter muntliga anvisningar. Strandridarinstruktion kom först 1680
Lönen år 1650 var 150 riksdaler.
1640. Bevakning till sjöss med 2 tulljakter (+ 2 strandridare) = kustbevakning.
1658. Skåneland införlivas med det svenska väldet.
utökades antalet strandridare, verksamhet förlagd i huvudsak till de nya svenska landskapen, Skåne, Halland och Blekinge.
1660. Kungl. Majt tillsätter en tullinspektör i Malmö gemensam för de tre landskap.
Sjöbevakning i Öresund med jakten Storcken.
1665. I juli hämtas en ny jakt i Stockholm. S:ta Anna.
1666. Ytterligare en strandridare för sträckan Malmö-Falsterbo. Totalt 9 man.
Tullbetjänt på Ven
1670. Strandridarkåren i landet utökas till 30 man. Huvudsakligen i nya landskapen
1671. Förslag att minska antalet strandridare till hälften för att spara. Strandridaren har. 250 daler/år. I stället kunde jakten med 4 båtsmän, bevaka kusten Kullen - Landskrona I lön hade inspektören (förslagsställaren), som satt hemma och tittade, dubbelt mer i lön än strandridaren, som ute i kustterrängen vaktad på smugglare.
1674. Hur var det ställt med kårandan eller en ystads tullares karriär!
1690. I Skånes 5 stapelstäder inrättas Sjöttullsrätter dessa dömer överträdelse av Tullstadgan till sjöss
Stapelstäder:
Hälsingborg, Landskrona, Malmö, Ystad och Kristianstad.
- 1719 - 1824 utarrenderas tullinkomsterna
- 1810 Beteckningen strandridare togs bort 1810 ersattes med strandbevakningsupplysningsman i bygderna till 1825-30.
1825. Generaltullstyrelsen inrättas för modernisering av Tullverket
1831. Sjöttullsrätten upphävs. Tullärendena flyttas till rådstugerätterna.
1832. Kungl. Majts organisationsbeslut för kustbevakningen.
Kustbevakningen skall huvudsakligen utföras på land.
Den ridande kustbevakaren föreslås bli beväpnad med sabel, två pistoler/studsare.
Uniform så "enkel och så lite kostsam som ske kan"
Planen domineras starkt av koncentration till sydligaste Sverige.

- 1850 1860 Tullverksamhet på Skillinge enligt reportage i Ystads Allehanda 1932.
- 1855 Husbehovsbränningen förbjöds.
- 1869 Alla skatter ska betalas med pengar. Rusthåll vart tionde bort.
1870. 10 juni Cimbrishamn beviljas stapelstadsrätt
Stapelstäder (1636) med rätt att bedriva utrikeshandel.
man trodde att smuggling skulle inskränka sig till dessa städers närområde
- 1872-1914 Industrialiseringens genombrott. Sverige influeras av Tyskland.
Tullagstiftningen genomförs efter tyskt mönster
Försvaret, grundskatterna och tullen stora inre frågor.
Beväringsövning från 42 till 90 dagar
- 1880-talet. Den stora kraftmätningen mellan frihandlare och protektionister.
Tullfrågan har mer än en gång varit brännande. Alltsedan merkantilsystemets tid ansågs det nödvändigt att skydda ett lands näringsliv genom tullar mot förödande utländsk konkurrens. Frihandeln kommer från England. (stark industri).
Protektionism, åtgärder för att begränsa ett lands import av varor. Skyddstullar
Nationalekonomiskt system baserat på merkantilismen (ekon. åskådning som betonar vikten av positiv handelsbalans och god tillgång på ädelmetaller.)
1888. Sverige återinför skyddstullar
1901. Generalinspektion i Simrishamn
Cimbrishamns-Bladet nr 100 torsdagen den 29 augusti 1901:
”Generaltulldirektör Cederschöld i sällskap med notarie Ewerlöf inspekterade i går f m härvarande Tullkammare och distriktets personal, utom bevakningen i Kivik, som han inspekterat föregående kväll på resan från Åhus, Efter inspektionen fortsatte han med skjuts till Ystad”.
Fotograf Karl Ohlsson; Simrishamn passade på att ta ett fotograf av generaldirektören med uppvaktning och distriktets hela personal, då de mönstrades utanför Tullkammaren.

Se Bild 14

- Bild 2. Karta Sverige och Danmark 1637. Överlägg bort, 1658 Skåneland svenskt
1429 Danska kronan kräver transitotull kungens privata inkomst till 1770.
1857 avvecklas den, en rad länder betalar den nätta summan av 69 miljoner
Tull en av orsakerna till Göta kanals byggande. 1:a förslag 1525. invigs 1800.
- Bild 3. 1580 kopparstick. Danskarna betraktade sig som herrar över de nordiska vatten.
- Bild 4 1644 den 1 juli drabbade svenska flottan under Klas Fleming amiralsskeppet Scepter samman med den danska under Christian IV på skeppet Trefoldighed i ett slag om herraväldet i Östersjön, som dock blev oavgjort. Tuschteckning Jacob Hägg.
- Bild 5 Strandridare, 1638-1810
Strandridaren har ofta uppfattats som en romantisk och gåtfull gestalt.
han uppfattades som en representant för överhet och fogdevälde.
Strandridaren skulle förhindra smuggling,
kontrollera fartygstrafiken
ta hand om strandningar, sjöfynd m.m.
rapporter och överlämna beslag till tullkammaren
1638 utgjordes tullen av 56 man varav 2 kustridare i Kalmar.
Arbetade efter muntliga anvisningar. 1680 strandridarinstruktion
Lönen år 1650 var 150 riksdaler. 1671 250 daler
1658 utökades antalet strandridare, verksamhet förlagd i huvudsak till de nya svenska landskapen.
- 1670 - 1720 omkring 30 man.
Bevakningsområde från Stockholm till nya Norgegränsen vid Svinnesund.

Beteckningen strandridare togs bort 1810 ersattes med Strandbevakningsupplyningsman i bygderna till 1825-30.

Författare Sven Edvin Salje (*1914)

Bild 6. 1674 års kåranda i tullen, brev

Tullnären i Ystad U. Henrichsson i en skrivelse till Kommerskollegium:

”Ystad den 22 december 1674

Jag inkommer ödmjukast med några få rader hos Eders Nåde, önskandes därpå följande lycksaligt och fröjdefullt gott nytt år med all önskelig prosperitet och livssundhet. (han fortsätter, sedan han tror sig smickrat nog)

Såsom jag nyligen haver erhållit det höglovliga kungl. kommerskollegii nådiga missiv den 16 juni, som kontrollör Mathias Frijs till sin fördel tolkat, alltså kan jag ödmjukligen icke förbigå att någorlunda tillkännagiva hur försumligen han kontrollörtjänsten uppvaktar här vid Kungl. Tullkammaren. Sålunda (påstår den gode Henrichsson) har han allenast två gånger på en dag låtit sig finnas här, detta hela året igenom och till dato, varav Eders Nåde kan prejudicera, vad bekymmer han har för sin förtrodda kontrollörstjänst. Någon journal har han heller icke hållit, men lönen har han alltid årligen uppburit. (efter den salvan, begär han att få en annan kontrollör och rekommenderar)... min kära hustrus halvbroder och min systems föräldralöse son Jöns Tingelman i Malmö. (han begär sin egen systerson till att kontrollera sig!?)

Henrichsson har medgång, ty omsider blev han domare i Ystads sjötullsrätt”

Bild 7. Sverige 1860.

Statens inkomster	33.000.000 riksdaler
Direkta skatter	9.000.000
Tullarna	12.000.000

Sveriges invånare 3 859 000 varav 434.000 bodde i städerna.

Kung Karl XV avlider 1872.

Bild 8. Skillinge hamn. Före 1881 endast en "hemmagjord" hamn 1883 första riktiga hamn.

Bild 9. Manliga invånare på Skillinge leje 1861-65

Fiskare	49
Skeppare	18
Husman	13
Dräng	11
Fiskhandlare	1
Handlande	1
Snickare	1
Bagare	1
Bagargesäll	1
Skräddare	2
Skräddargesäll	1
Lärling	1
Inhyse	5
Skomakare	1
Skollärare	1
f d soldat	1
Tunnbindaregesäll	1
Kustvakt	2

Bild 10. Jakten Delphine skeppare O. Olsson.

Bild 11 Varuförteckning.

Bild 12 Gamla mått.

De gamla svenska måtten vid införandet av metersystemet år 1878.

Vikt

Lod	=	13,28	g
Skålpund	=	425,1	g
Lispund	=	8,51	g
Skeppund	=	170,0	kg

Rymdmått

Tunna:

våt 48 kannor	=	125,6	liter
torr 56 kannor	=	146,6	liter
kol 66 kannor	=	164,6	liter
Fjärding, 1/4 tunna	=	31,4	liter
Fat, 4 ankare, 60 kannor,	=	157	liter
Ankare, 15 kannor,	=	39,25	liter
Kappe, 1/32 tunna,	=	4,58	liter
Kanna, 2 stop,	=	2,617	liter
Kutting liten tunna rymd	=	10	liter

Bild 13 Varuförteckning.

Bild 14 1901. Inspektion av Simrishamns distriktes personal.

Cimbrishamns - Bladet nr 100 torsdagen 29 augusti 1901:

”Generaltulldirektör Cederschöld i sällskap med notarie Ewerlöf inspekterade i går f m härvarande Tullkammare och distriktets personal, utom bevakningen i Kivik, som han inspekterat föregående kväll på resan från Åhus. Efter inspektionen fortsatte han med skjuts till Ystad.

Fotograf Karl Ohlsson passade på att ta ett fotografi av generaltulldirektören med uppvaktning och distriktets all personal, då de mönstrade utanför tullkammaren.

Tullkammaren byggd 1871, tillbyggd 1872.

1. Major Höök
2. Generaltulldir. Cederschöld
3. Tullförvaltare Sandström
4. Kammar skrivare Vijkmark
5. Kustsergant Osterman
6. Uppsyningsman Åkesson
7. Tullvaktmästare Edling
8. Kustvakt Svensson, Skillinge
9. " Hansson, Vik
10. " Carlsson, Vik
11. " Carlsson, Örnahusen
12. " Hansson, Brantevik
13. " Martinsson, "
14. Kustrod. Åberg, Skillinge
15. " Kindberg, "
16. " Lindström, Simrish.
17. " Lund, "
18. " Möllerström, "

Bild 15 Tullare på Skillinge 1910-1930

f.d.kustuppsyningsman	Svensson Sven	1848	
Kustuppsyningsman	Lenander Bernadotte	1896 1936	f. Åhus
"	Nilsson Carl M	1867	f. Falsterbo
"	Nordström Ture A	1867	
Kustvakt	Olsson Edvin R		
"	Ingvarsson H. M.		f. Barsebäck
"	Åberg Gustav	1899 1936	t. Åhus
"	Boberg N.M.	1808 1850	f. Ystad
"	Åkesson Per	1810	
Kustbevk. Biträde	Andersson Gustav		
"	Ryhl K.G.		
"	Jönsson S.T.V.	1926	
"	Andersson Johan H.	1902 1929	
Ext.kustbevk.biträde	Nilsson O.H.	1901	
Tulltj.man	Jönsson J.B.	1930	f. Malmö
Kustroddare	Åberg	1858	
"	Nordholm J. Albert	1885 1919	
"	Olofsson Henrik	1869	
"	Berg Carl	1882. 1923	t. Malmö

Bild 16 Ljugarbänken.
från höger:

Nils Mårtensson "Ystaren"
Nils Andersson "Nils på höjden"
Botvid Andersson "Pedy"
okänd
okänd
Arell Stenkelsson
Tullare Andersson
Martin Andersson "Kia"
okänd
okänd Lundström?

1997 1967 1937 1907 1877 1847 1817 1787 1757 1727 1697 1667 1637

Ett skepp kommer lastat med snus. (YA 1932)

Sjöfarten på Skillinge läge under 1850- och 1860-talet.

Gamle kustsergeant Norrman på Skillinge skulle inte endast hålla ett vaksamt öga på lurendrejarnas olagliga sjöfart och på handelsfartygens ofrivilliga besök på kustens sandbankar. Han och hans folk hade också uppsikt över den legala sjöfarten på "läget" och kontrollerade även noga alla fiskebåtarnas in- och utgång. Det var otvivelaktigt ett rätt styvt arbete ibland.

Sjöfarten på Skillinge var under 1850-talet och så omkring, säkerligen minst lika livlig som nu, om den rent av var livligare. Om en handlare på den tiden skulle ha hem nya varor, kunde han ju svårigen telefonera till grossisten i Malmö, Cimbrishamn eller Ystad och få det sänt till sig pr tåg eller lastbil av det enkla skälet, att dylika moderna bekvämligheter icke fanns på den tiden. Hela styckegodstrafiken gick sjövägen och varenda liten gräddsnipa eller tändsticka kom in via hamnen.

I denna trafik sysselsattes åtskilliga småbåtar, som man träffar på i tullstationens "Anteckningar På lånade waror På Skillinge". Varuregistret ger en god inblick i vad den tiden krävde för livets uppehälle, ävensom vad till last och njutning hörde.

Om vi plötsligt skulle förpassa oss tillbaka i tiden, låt oss säga till den 19 augusti 1857 skulle vi finna jakten Delphine från Skillinge, förd av skepparen O. Olsson, lägga till på läget, emottagen av kustvakten Boberg i all dess härlighet, nu för att tala med den tidens tunga.

Luckorna öppnades och ur lastrummet hämtade Olsson och hans män upp en samling fjärdingar, åttingar och paketer, som Boberg omsorgsfullt inprickade i den förteckningen på "warornas beteckning och kvalitet", han höll i handen. Den kom så småningom att se ut så här:

1 fastage (större laggekär) Mallaga vin	190 skålpund.	
En låda innehåller 20 Boteljer vin	5 skp	
18 säckar gödningsämne	3,400 skp.	
3 lådor inh. Kardus Tobak	125 skp	
1 Paket Cegarre	15 skp.	
4 fjerdingar Såpa	12	
1 Fat Alun	17 skeppund.	
2 Säckar Ris Gryn	360 skeppund.	
	Breselia	10 skeppund
	Papper Tapeter	35 skp.
4 st målade Rullgardiner	6 skp.	
1 Packa med förgylla Träd Lister värda 4 Riksdaler Banco.		
10 dussin Snus Dosor av papp		
1 dussin Gräddsnippor.		
1 Caffé Canna		

Tändstickorna börja avlösa elddonen.

Intill Delphine höll slupen Albano, skeppare Pehr Andersson också han från Skillinge på att lossa under kustvakt Grönkvists kontroll, medan handlande N. P. Haagens dräng körde hem varorna efter hand.

Grönkvists lista såg ut så här:

1 låda med Cardemomma	6 skp.
Sago Gryn	5 skp.

Kryddnejlikor	1 skp.
Lagerblad	5 skp.
Peppar	10 skp.
Muskotblomma	1 skp.
Canel	10 skp.
The	2 skp.
Salt	24 kappor
8 säckar Ris Gryn	
5 säckar Caffé	
Ris Mjöl i fjerdingar	10 skp.
Indigo	2 skp.
Ingefära	10 skp.
Blånelse	20 skp.
Kimrök	
Madeira	1 ankare

De två varulisterna ge en god bild av den tidens sjöfart på Skillinge. Lasterna voro dock inte alltid så stora som här ovan antydes. Ibland liknar förteckningen på varor, som skutorna hade med sig, närmast en specerirekvisition från ett större hushåll och minst av allt en fraktförteckning. Det nämns t.o.m. om en öppen båt, som kom från Karlshamn befraktad med 4 lådor spik vägande 6 skp. Man har svårt att tro att detta var ett försök att etablera sjöfart. Närmast till hands ligger det att tro att mannen av sparsamhetsskäl själv seglade till Karlshamn för att skaffa de spik han behövde. Fast man kan ju fråga sig varför han då inte for till Cimbrishamn i stället.

I varuförteckningen kan man också mycket väl avläsa hur folk levde och vad de hade för sig. En alldeles otrolig massa bomullsgarn infördes på den tiden, av allt att döma inte för något annat än nåttillverkning. Vid sidan om bomullsbuntarna låg nämligen också stora partier av skuren kork.

Den allra största delen av lägets befolkning levde också på fiske och på den tiden köpte man inte fabriksgjorda garn. Det var hemindustri, som gubbarna och gummorna idkade med liv och lust vid dagens ljus och talgdankarnas sken. Stearinljus inskeppades också i stora mängder och 10 dussin eldon förekommer titt och ofta i varuförteckningarna, medan tändstickorna äro verkliga rariteter. På hela året 1857 finns inte upptaget mer än 2 lådor tändstickor, vilka uppgives ha innehållit 1000 tändstickor. Inte askar!

Snus i långa banor.

De båda varuförteckningar, som återgivits härovan, äro på ett sätt icke representiva. De innehåller alldeles för litet snus i förhållandet till det stora flertalet andra laster, som lossades i hamnen.

Snus och Kardus Tobak tycks ha varit Skillingegubbarnas stora kärlek och man konsumerade imponerande mängder av dessa kosteliga varor. Här har vi t.ex. skeppare Jepsson, som en dag i september 1857 lossar en läcker last, som kustvakten beskriver sålunda:

95 kaggar snus	765 skp.
5 lådor Kardus Tobak	250 skp.
1 låda Kardus Tobak	25 skp.
1 Kutting Negro head (svart oljig tobak)	34 skp.
1 låda Cegarrer	40 skp.

Vilket inte hindrar, att jakten Delphine någon dag efter lossar upp ytterligare ett tiotal kaggar snus, ett par lådor Ankar Tobak och divers annan av munnens läckerhet. Så 95 kaggar snus tycks inte ha stått sig så värst länge. Det var också av den goda Carlshamns sorten.

Det har roat oss att räkna samman den mängd snus och tobak, som infördes på sista halvåret 1857 och vi finna oss ha anledning att hysa djup beundran för energien hos gubbarnas läppar och käkar. På dessa månader lossades i Skillinge hamn icke mindre än 2000 skålpund snus, olika märken och 2000 skålpund Kardus Tobak. Lossades blir här detsamma som konsumerades, ty redan ett kort stycke in på det nya året började kuttingarna att rulla in igen.

Man njöt alltså tobaken i denna läckra form, medan man tydligen hyste ett djupt misstroende mot "cegarrerna". På halvårets snus- och tobaksflod kom nämligen icke 100 skålpund cegarrer, av vilket större delen torde ha varit de bjudcegarrer, varmed handlanden Haagen förgyllde upp sina kunder, när de betalade räkningarna.

Livet "njutningar" utgjorde eller utgöres emellertid icke endast av snus och tobak och cegarrer, utan ibland även av våtare varor. Från Carlshamn kom icke endast snuset utan även brännvin och rom. Nils Jeppsson bringade med sitt fartyg:

70 snuskaggar
2 fat rom 1 968 skålpund
4 kärl med 400 kannor finkelt brenvin
150 boteljer bier

Anders Andersson på jakten "3 bröder" lossade

101 kannor 8.5 gradigt brännvin
101 kannor 9 3/8 gradigt brännvin
97 kannor 8 5/8 gradigt brännvin
99 kannor 9 5/8 gradigt
99 kannor 8 1/21 gradigt
103 kannor 10,25 gradigt
dvs. sammanlagt 600 kannor på en gång, vilket allt Haagen med tiden sålde i sin bod.
På den tiden slapp man fara till spritbolaget för att hämta det våta.

Nattvardsvinet till Löderups kyrka kom också över Skillinge och den 22 juli 1859 antecknas sålunda skepparen Ola Hansson ha lossat 2 kärl innehållande 22 kannor Win, vägande 137 skålpund, avsett till Löderups kyrka. I samma last medföljde 25 "boteljer", vilka också skulle tjäna samma upphöjda ändamål.

60 flaskor champagne och en liggsoffa.

Med åren tycks man ha blivit mer finsmakare vis á vis brännvinet och på 60-talet talas det ofta om 47 procentigt brännvin - med tillsats av socker. I samma veva blir bierflaskorna också talrikare och en dag i juli 1856 lossas från Ingrid den 1: sta t.o.m. "60 boteljer Champagne"! Vadan denna utsvävning, frågar man sig. Var det 50-årsdag, bröllop eller begravning? Eller vad stod annars på.

Då man fördjupar sig i den lastförteckning, som innehöll champagnen, finner man ytterligare lyxföremål, nämligen ett gammalt fortepiano, ett gammalt klaver samt liggsoffa, vadan man nödgas antaga, att det var ett större bröllop, som då gick av stapeln.

På Skillinge läge lossades alltså stora mängder av allehanda kostliga kryddor, såsom snus och peppar och dylikt, stora partier bomullsgarn, kaffe, cikoria, stenkolsolja och islandssill och många tunnor med tran, talrika buntar med lin och hampa, lådor innehållande "porcelain från Gustafsberg", indigo och såpa och skrivpapper och ved och snus igen, gjutna takfönster och sirap och potatis och levande får, tvål och vagnsmörja och Mallaga och snus igen, rottingar - för undervisningsändamål? - slädar, tröskverk, värda 200 riksdaler riksmünt, saltlånga och spik och fläsk och tapeter till 2 riksdaler banco rullen, allt mellan himmel och jord i en ända ström eller röra, men framför allt snus. 1000 skålpund den ena dagen, 700 den andra, åtta fjärdingar i dag och tio kuttingar i morgon.

Men den egendomligaste lasten hade varken Albano, Ingrid den 1;sta, Delphine, Neptunus, 3 bröder och Botilda - alla från Skillinge - eller Jenny fr. Simbrishamn. Den sällsammaste lasten hade danske båtföraren Holm från Hassle. Ty han lossade bönder.

Det var den 4 juni 1856, Holm kom intill Skillinge och bad kustsergeant Norrman om tillstånd att få lossa en familj, som hade oturen med sig. Det var förre Bonden Pehr Pehrsson, dess Hustru och fyra barn, alla hemma i Mörby i Blekinge, en samling fattiga stackare, som gjort upp sin räkning med fosterlandet och voro på väg till Amerika. De hade med sig en enda kista, vari de förvarade sina kläder, men inte mer.

Med en bleking hade de kommit över till Bornholm och det hade varit meningen att Holm skulle taga dem vidare till Ystad och han hade gjort sitt bästa, men vinden hade tydligen slagit sig i backen på att Pehr Pehrssons Amerikafärd skulle vara lika motig som hans levnad hittills och därför hela tiden blåst stick i stäv. Holm tröttnade till sist och gick in till Skillinge och Norrman fick nu skjutsa den fattiga familjen vidare ett stycke på dess långa färd. Men efter landsvägen.

Fiskebåtarna voro infamt väl påpassade.

Men låtom oss lämna "Anteckning På upp lånade waror", och övergå till andra delen av kustvakternas verksamhet i hamnen. Den finner man under rubriken "Skillinge läges Journal öfwer Utgångne o. inkomne Fiskebåtar".

Det är ett mycket intressant dokument, som avslöjar, hur infamt påpassade och kontrollerade fiskarnas alla åtgörande voro. I journalen antecknas dagen och klockslaget för deras avfärd från hamnen och dagen och klockslaget för deras återkomst, besättningarnas och båtförarnas namn för varje resa och ändamålet med färden samt om något särskilt inträffat med den fiskesedel, som kustvakten frågade efter, då han klev ombord för att göra visitation och gunåde den, som inte hade sin i behåll.

Han blev genast misstänkt och antecknades i "Journalen" såsom en den där med "oförakt" gjort sig av med sedel. Bornholm låg ju så förtvivlat nära och på Bornholm fanns brännvin, som väl lämpade sig för smuggling. Följaktligen tåldes inga hemliga besök där. Hade man varit från hamnen en längre tid och inte hade vederbörande tullmyndighets eller konsuls anteckningar om visit i någon annan hamn, var saken sjuk. Man kan inte ligga på sjön med en fiskebåt veckovis, utan att söka hamn, även om man, som en fiskare, vilken for till Skanörs fiske, som det kallades, medtog 60 tjog ägg som proviant. På Skanörs fiske befunne sig f.ö. många Skillingebor på den tiden, men några år senare ändrades platsen till Malmö, där sillen tycktes ha gått bättre till då.

Anteckningar på fiskesedeln vore, som sagt, av stor vikt, därom vittnar bl.a. de öde fiskarna Nils Jeppsson, Axel Månsson och Anders Nilsson råkade ut för, då de den 13 juli 1861 återkomma från fiske vid Bornholm. De hade varit inne på ön, men - anmärker kustvakt Boberg - "denne fiskesedel var ej försedd med Consulls påskrift i Bornholm, varför rättegång förekommer vid Cimbrishamns

rådhusrätt och sedeln förvaras till dess", och utan passet kunde vederbörande inte göra något under hela tiden till rättegången började.

En annan fiskesedel uppgives ha blivit "sönderdelad i Peter Falks ficka och förstörd", medan Boberg förgrymmad anmärker mot en annan fiskare, att han mönstrat på ett fartyg och gått till sjöss, med "oförakt medtagande fiskesedeln". "Genom starkt regnande om Natten, varvid fiskesedeln blev våt och måste klistras", står det anmärkt på ett annat ställe såsom förklaring till det dåliga skick, vari fiskepasset var, då båten kom tillbaka från fisket,

Tre fiskare gå till botten en mil från land.

Ett annat utomordentligt bevis på den vikt, fiskesedeln tillmätts utgör en anteckning för juli månad 1862 om en svår olycka till sjöss. Denna tragedi berättas av vederbörande kustvakt sålunda:

"Aug. Pehr Jeppsson, Knut Jeppsson och Per Andersson: Den 9 juli 1862 kl. halv 1 f.m. kantrade båten i mil från Land, varvid alla 3 männen drunknade, varigenom fiskesedeln förgick".

Det förfaller, som om vederbörande betraktade fiskesedelns förlust såsom den värsta olyckan i en tragedi, som betydde tre mäns död är bara förklaringen.

Apropå olyckor under fiske, finns också antecknat en annan drunkningsolycka. Den hände 17 aug. 1862. En fiskebåt, varå befunno sig Martin Ohlsson, Bengt Ohlsson och Per Håkansson befann sig ute på sillfiske, då Bengt Ohlsson råkade falla överbord på natten och sjönk innan någon hann hjälpa honom. Olyckan finns antecknad i form av en förändring i båtens besättning: "afgår den 19 dennes Bengt Ohlsson, som drunknade i sjön den 17 dennes".

Kontrollen var alltså utomordentligt noggrann, det har vi redan sett. Och fiskarna måste akta sig, annars stod båt och redskap på spel.

Nils Hansson, en fiskare, kom en junidag från Bornholm och hade där tillhandlat sig några flyttsaker, som han ville ha hem. Han bodde på Örnahusen och följt följaktligen gick han med båten dit. Han tyckte väl det var besvärligt att först gå in till Skillinge. Han lade till vid Örnahusen och plockade iland sina grejor, men mitt i bestyren kom kustvakterna Moel och Åkesson ridande och lade beslag på hela härligheten, varefter Hansson blev stämd till Cimbrishamns rådhusrätt för seglationsbrott.

Sprit tycks man inte ofta ha träffat på i fiskebåtarna, hur noga man än snokade igenom dem. Under de 20 år, anteckningarna gälla, finns inte mer än ett beslag ombord på en fiskebåt omnämnd. Det var hos en fiskare Jöns Olsson, som kom från Bornholm. Man fan där undanstucket bland redskapen ett bleckkärl, innehållande brännvin. Det blev naturligtvis för vederbörande att fara till rådhusrätten i Cimbrishamn. Det hade utan tvivel varit billigare, om han köpt spriten hos Haagen.

Samma öde rönt en fiskare, som vid två tillfällen under 1855 anlände till Skillinge läge bogserande en fiskebåt, som han sade sig ha köpt på Bornholm. Kanske hade han det. Men tyvärr hade han inga papper på saken och Norrman lade beslag på båten - som sagt den andre i ordningen - och lät kalla fiskaren till svars vid rådhusrätten. Båten inbogserades till Cimbrishamn av därvarande tulljakt, ty den var både oduglig för rodd och segling. Tydligt misstänkte man just av den orsaken att fiskaren icke köpt den - utan hittat den i sjön! Man köper ju inte gärna odugliga farkoster.

Var detta att ligga på latsidan?

De forna kustvakternas liv var, som man ser, inte alls det liggande på latsidan, man påstår. De hade fullt upp att göra, både dag och natt och det minsta besvär torde ha varit avlöningens lyftande.

Summan var inte så stor, att det gjorde någon av dem knäsvag. Men kanske vederbörande ansåg, att låg lön skulle betyda ännu mera nitisk uppsikt i hopp om beslag- och bärgningslön och därvidlag räknade man kanske inte fel.

Som vi sett av dessa små interiörer från tullnärernas liv på 1850- och 1860-talet fick påpassligheten ibland sin lön.

Skeppare Ola Olsson på jakten Delphine lossade:

Skeppare Anders Andersson på jakten 3 bröder lossade:

Skeppare Pehr Andersson på slupen Albano lossade:

Skeppare Nils Jeppsson lossade: